

Govern Obert | **Participació**

Procés participatiu de la nova llei de participació
ciutadana de Catalunya

Participació al món local: Sessió presencial a Tarragona

Índex

1. Presentació	3
2. Metodologia	4
3. Síntesis de resultats	5
3.1 Valors de la Llei.....	5
3.2 Aportacions	6
3.2.1 Compromís institucional	6
3.2.2 Recursos	8
3.2.3 Drets de ciutadania i inclusió	9
3.2.4. Metodologia i modalitats participatives	10
4. Participants	11

1. Presentació

La Generalitat de Catalunya està impulsant una llei de participació ciutadana per consolidar el model de participació com un dels pilars del govern obert i assentar unes bases sòlides que facilitin la innovació en aquest camp.

Per aquest motiu ha impulsat un procés participatiu per comptar amb tota la ciutadania a l'hora d'identificar els elements clau que la nova llei ha de preveure, amb l'objectiu final de consolidar un model de participació ciutadana de qualitat.

Els objectius d'aquest procés de participació són diversos:

- **Identificar continguts clau** de l'avantprojecte de llei (principis, garanties, drets digitals, iniciativa ciutadana, etc.) com a elements necessaris per a un model de participació ciutadana de qualitat.
- **Identificar elements innovadors** per a la regulació que permetin arribar a més ciutadania i en millors condicions.

En aquest marc, el passat dia 8 de novembre va tenir lloc en format presencial a la Casa del Mar de Tarragona una sessió participativa per debatre entorn **la participació local**.

Aquest informe recull els resultats d'aquesta sessió.

2. Metodologia

La sessió es va estructurar de la següent manera:

- Benvinguda i contextualització a càrrec Manuel Gutiérrez Fernández, responsable de la planificació de projectes participatius de la Direcció General de Participació Ciutadana
- Presentació de les persones participants i de la metodologia de la sessió a càrrec d'INDIC
- Primera reflexió: Els valors que han d'inspirar la llei
- Segona reflexió: Aportacions a la futura llei
- Conclusions i valoració de la sessió

Una vegada presentada i contextualitzada la sessió es van organitzar dos moments de reflexió. Un primer moment per identificar els valors que han d'inspirar la futura llei i que, per tant, cal tenir presents a l'hora de formular propostes. Un segon moment per debatre i recollir aportacions a tenir en compte des de la perspectiva dels fonaments teòrics i la metodologia. Tot i que les persones participants podien fer aportacions a qualsevol aspecte de la futura llei, es va posar el focus en alguns elements centrals:

- El compromís institucional
- Els recursos necessaris per promoure una participació de qualitat
- Els drets de ciutadania i la inclusió
- Metodologia i modalitats participatives

A continuació es recullen els resultats d'aquest treball.

3. Síntesis de resultats

3.1 Valors de la Llei

Les persones participants van poder triar un màxim de 5 valors d'entre un conjunt de targetes amb més d'una trentena de valors.

Els resultats d'aquesta tria va ser el següent:

Valors	Ponderació	Valors	Ponderació
Transparència	5	Flexibilitat	5
Respecte	5	Compromís	5
Planificació	5		

3.2 Aportacions

3.2.1 Compromís institucional

S.7.1. Promoure la cultura participativa per crear un marc favorable a la participació.

Disposar d'eines i recursos és una condició suficient però no necessària per promoure una participació de qualitat. Caldria, a més, i abans de res, que els diferents ens impulsors de la participació incorporin la cultura de la participació. Aquest canvi de mentalitat és imprescindible per fer participació amb un marc i una intencionalitat ben definides. I, a partir d'aquesta intencionalitat, ja es podrà pensar en la resta: definir el compromís, disposar dels recursos adients, complir uns criteris de qualitat, etc. Per tant, la llei de participació hauria de treballar per promoure aquesta cultura participativa.

S.7.2. Recollir el compromís polític en un document amb validesa jurídica

Es creu convenient recollir la voluntat política expressada com a compromís en relació a un determinat procés o mecanisme de participació en un document de caràcter jurídic. Aquest compromís polític escrit tindria com a objectiu establir uns mínims exigibles a l'hora d'impulsar un procés participatiu que vetllessin per la qualitat del procés. Podria concretar-se en una carta de compromís, un acord de Ple, o qualsevol altre instrument que encaixés amb l'objectiu buscat. Seria, per tant, un document exigible en cada procés o mecanisme de participació que s'impulsés.

S.7.3. Establir un document de programació de les accions participatives a desenvolupar en un determinat termini.

Caldria recollir també el compromís pel que fa a aquells processos o mecanismes de participació ciutadana que des d'un determinat ens local (ajuntament, consell comarcal, etc.) es volen impulsar en un determinat període de temps. Aquesta planificació dels processos i mecanismes participatius, que podria ser per exemple anual o bianual, contribuiria a que aquests no s'improvisessin sinó que responguessin a una agenda de participació prevista i pensada.

S.7.4. Tenir present que la preceptivitat per si sola no assegura la qualitat de la participació

La preceptivitat de fer participació ciutadana en relació a determinats àmbits o polítiques públiques no garanteix que aquesta participació sigui de qualitat. L'experiència demostra que, en ocasions, quan es fa participació sense convicció i només perquè és preceptiva, aquesta no té la qualitat que seria desitjable. Des d'aquesta perspectiva, impulsar la participació preceptiva pot ser fins i tot contraproductiu si no s'acompanya de voluntat i compromís polític.

S.7.5. La preceptivitat, tot i les seves limitacions, assegura un mínim de participació.

A vegades, la participació preceptiva és l'única manera d'assegurar que es faci participació i, per aquest motiu, tot i que pugui tenir certs inconvenients potser està bé que sigui preceptiva en determinats àmbits i polítiques públiques.

S.7.6. La preceptivitat hauria d'anar acompanyada de recursos suficients

Si la participació és preceptiva, es considera imprescindible que es doti als diferents ens impulsors dels recursos necessaris per poder tirar-la endavant. Les administracions necessiten recursos econòmics, humans i materials per desenvolupar mecanismes de participació de qualitat. En cas contrari, s'estarà demanant que s'impulsin mecanismes de participació sense que els ajuntaments, en molts casos, tinguin recursos suficients per fer-ho, i això pot incidir negativament en la qualitat d'aquests mecanismes.

S.7.7. Preveure la participació preceptiva com a garantia davant d'ideologies contràries a la cultura participativa.

En un context d'increment de determinades ideologies polítiques contràries a la cultura de la participació i per garantir els drets de participació política, el fet de fer preceptiva la participació en determinats àmbits podria ser una manera d'assegurar una mínima participació en polítiques i temàtiques que es considerin clau.

S.7.8. Obligar sempre a fer retorn com a estratègia per posar en valor la utilitat dels processos i mecanismes de participació.

Una participació de qualitat és aquella que permet conèixer quins són els resultats obtinguts i quin és l'impacte de la participació en una política pública determinada. El retorn és el mecanisme que permet visualitzar aquests resultats i per això es planteja que la llei hauria d'establir que fos obligatori. Fer-ho, a banda d'una dimensió de transparència, tindria una segona dimensió molt important de donar confiança i credibilitat a la participació. Si la ciutadania i els agents que participen d'un procés o mecanisme participatiu veuen que té resultats, possiblement estaran més predisposats a tornar a participar i a confiar en la participació que si el procés no té uns resultats clars. Per tant, l'obligatorietat del retorn, pot contribuir a "fidelitzar" la ciutadania participant i generar confiança en la participació ciutadana.

S.7.9. Establir convenis que vinculin les plataformes digitals de participació a un compromís de l'ajuntament a impulsar processos i mecanismes participatius.

A partir de l'experiència d'algunes Diputacions que vinculen l'assignació de dominis de la plataforma Decidim als ajuntaments al compromís per part de l'ajuntament beneficiari de

destinar aquesta eina a l'impuls de processos participatius, es proposa que la llei ho estableixi com a norma general. D'aquesta manera es pretén garantir que les plataformes digitals de participació siguin utilitzades pels ajuntaments que en disposin per promoure processos i mecanismes participatius, i no quedin com a aparadors buits o com a eines per fer altres coses que no siguin participació.

S.7.10. Importància d'ordenar i clarificar la legislació que afecta a la participació

La nova llei pot ser que incideixi en aspectes ja abordats per altres normatives, per la qual cosa caldria que quedés ben clar quina llei preval, ens quins casos una llei pot derogar o no articles d'una anterior, etc. Es posa com a exemple la gestió del registre dels grups d'interès, que ja estan regulats en la Llei de transparència, accés a la informació pública i bon govern, i com caldria clarificar els criteris sobre quin és o pot ser el seu rol en relació als mecanismes de participació ciutadana.

3.2.2 Recursos

S.7.11. Regular l'assignació dels recursos necessaris per promoure la participació ciutadana.

La llei hauria d'establir mecanismes concrets per dotar de recursos els municipis per tal que puguin impulsar mecanismes de participació en unes condicions adequades. El sol fet de regular la participació ciutadana, si no s'acompanya dels recursos necessaris, no assegura que a la pràctica tingui un resultat positiu. Caldria, per tant, preveure els recursos suficients a nivell municipal, i quan això no sigui possible, assignar els recursos de manera subsidiària per part d'administracions superiors com els Consells Comarcals o les Diputacions. Es posa com a exemple l'experiència de la Llei de Barris, que va suposar una assignació de recursos important per als municipis.

S.7.12. Prioritzar la dotació de recursos als ens locals en els recursos econòmics.

A l'hora de dotar els ens locals dels recursos necessaris per impulsar una participació ciutadana de qualitat, caldria prioritzar els recursos econòmics per davant de recursos humans, tècnics, materials, etc. Fer-ho així donaria autonomia als ens locals perquè poguessin decidir com utilitzar-los i poder decidir en cada cas si necessiten destinar-los a la contractació de personal propi, a la contractació de personal extern, a una bona campanya de comunicació, a la inversió en material, a la contractació de consultories externes, etc. Aquesta fórmula permetria adaptar-se millor a les necessitats de cada municipi i territori i optimitzar els recursos.

S.7.13. No obligar a utilitzar una plataforma digital de participació en concret.

A l'hora de promoure plataformes digitals de participació, és important que els ens locals tinguin capacitat de decisió per poder elegir aquelles plataformes concretes que considerin més adients per impulsar els seus processos participatius i no se'ls imposi una plataforma concreta que els pugui representar limitacions o no s'adaptin bé a les seves necessitats. L'important hauria de ser la voluntat de promoure un canal de participació digital i l'ús que se'n fa i no pas l'eina concreta que s'utilitzi.

3.2.3 Drets de ciutadania i inclusió

S.7.14. Augmentar la participació passa per connectar-la als interessos de la ciutadania i per comunicar-ne els beneficis.

L'interès de qualsevol procés participatiu va lligat al benefici concret que en pugui treure la ciutadania i els agents que hi participen. Per tant, si es vol fer una participació més àmplia i diversa que arribi a més persones i que sigui més inclusiva, cal, per una banda, connectar-la amb les necessitats de la ciutadania i, per altra banda, fer un esforç per comunicar els beneficis i els resultats que se'n deriven.

S.7.15. La superació de determinades barreres a una participació accessible i inclusiva no ha de dependre de la llei de participació, sinó d'altra legislació específica ja existent.

Una participació més diversa i inclusiva és una participació de més qualitat. Però la tasca de superar les diferents barreres i escletxes que dificulten l'accés a la participació de diferents col·lectius i perfils (escletxa digital, barreres en l'accessibilitat a persones amb diversitat funcional, ...) no hauria de recaure en la llei de participació, sinó en la normativa ja existent que regula aquests àmbits. No es pot demanar a la llei de participació que resolgui determinades qüestions que haurien de resoldre altres polítiques i normatives sectorials existents.

S.7.16. Promoure un canvi de cultura participativa més centrada en l'interès comú.

La llei hauria d'incidir, més enllà de l'administració, també en la ciutadania. Hauria de tenir una dimensió educadora i promoure la participació pensant més en el bé comú i no tant en l'interès més particular.

S.7.17. Promoure la cultura participativa des de l'educació

La llei podria ser una bona oportunitat per implicar el Departament d'Ensenyament en una línia de treball per treballar i promoure la cultura participativa des dels centres educatius. De la

mateixa manera que els centres escolars treballen la cultura de la sostenibilitat o altres, es podria aprofitar per treballar la cultura de la participació. Es tractaria d'incorporar la mirada participativa i posar-la en pràctica en els projectes que actualment es treballen en els centres per tal que els infants incorporin la cultura participativa a través de l'experiència i del procés d'aprenentatge, aprenent fent.

S.7.18. Vetllar que els espais de deliberació assegurin una participació en igualtat de condicions.

En els espais de deliberació, sovint es donen relacions de poder i hi ha dinàmiques que poden distorsionar el debat i fer que no totes les persones participants estiguin en condicions d'igualtat. Per això, cal posar en valor la tasca de dinamització per vetllar que siguin espais on totes les persones participants se sentin còmodes i tinguin les mateixes oportunitats de participar. En aquest sentit, per exemple, cal vetllar que persones que representen determinats grups de pressió o d'interès o els "participants professionals" no distorsionin els espais de deliberació.

3.2.4. Metodologia i modalitats participatives

S.7.19. Evitar la rigidesa en els criteris metodològics a seguir.

Evitar regular massa les metodologies i les modalitats per no limitar l'autonomia dels ens locals i les possibles innovacions o el marge de decisions possibles a l'hora de dissenyar i organitzar els processos participatius propis. Regular excessivament pot encotillar i dificultar la participació.

4. Participants

Entitats i organitzacions

- Ajuntament de Cambrils
- Ajuntament de Tarragona
- Ajuntament de Valls
- Gabinet CERES

Equip tècnic

- Direcció general de Participació
- INDIC